

Anexa 3 la Ordinul ministrului nr. 5241/01.09.2008 privind aprobarea Programelor școlare pentru învățământul liceal – clase cu program de studiu în regim bilingv, limba franceză, la disciplinele: Geografia Franței, clasa a IX-a; Istoria Franței, clasa a X-a, Elemente de cultură și civilizație franceză, clasa a XI-a și a XII-a

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

**PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU CLASELE a XI-a ȘI a XII-a
CLASE CU PROGRAM DE STUDIU ÎN REGIM BILINGV- LIMBA
FRANCEZĂ**

ELEMENTE DE CULTURĂ ȘI CIVILIZAȚIE FRANCEZĂ

Aprobat prin ordinul ministrului

nr. 5241/01.09.2008

București, 2008

I. ARGUMENT

Cursul de *Elemente de cultură și civilizație franceză* se adresează elevilor din clasele a XI-a și a XII-a (clase cu program bilingv) care au dobândit deja o competență fundamentală în studiul limbii franceze.

Elemente de cultură și civilizație franceză este o disciplină din aria curriculară „Om și societate” și se studiază timp de 2 ani, câte 1 oră pe săptămână în cadrul CDȘ, în conformitate cu Ordinul ministrului nr. 5718/22.12.2005, art. 17(2) disciplina se predă în prima limbă modernă studiată în liceu.

Prin intermediul metodelor de limbă franceză utilizate în decursul anilor la limba franceză, acești elevi s-au familiarizat deja cu anumite noțiuni de civilizație franceză: obiceiuri, sărbători, gastronomie, mentalități, stil de viață, preocupări cotidiene, domenii de interes, etc. Orele de istorie și de geografie a Franței le-au oferit și ele elevilor informații din aceste arii curriculare. De aceea, propunem de data aceasta abordarea unor repere politice, economice, sociale, cotidiene și culturale pentru descoperirea Franței de astăzi.

Abordarea disciplinei *Elemente de cultură și civilizație franceză* se bazează pe documente și resurse autentice pentru a înțelege mai bine ansamblul fenomenelor sociale: morale, religioase, estetice, științifice, tehnice caracteristice Franței și francezilor. Temele alese vor avea o strânsă legătură cu fapte de civilizație ale epocii contemporane și vor fi prezentate în mod argumentativ.

Conținuturile menționate trebuie să prezinte, în mod obligatoriu, o problemă specifică Franței; ele nu trebuie să devină teme literare sau istorice, ci să permită elevilor efectuarea unei analize bazate pe fapte sociale.

În acest mod, programa propusă elevilor claselor bilingve a XI-a și a XII-a le permite acestora manifestarea unor atitudini personalizate și recunoașterea unor valori. Ele devin definitorii pentru formarea unei gândiri independente, obiective, a unor opinii liber exprimate și îi ajută în capacitatea lor de a lua decizii.

În același timp, disciplina *Elemente de cultură și civilizație franceză* își propune să-i determine pe elevi să-și însușească un set de competențe cu implicații transdisciplinare ca de exemplu: îmbogățirea cunoștințelor de cultură și civilizație franceză, dar și a celor de cultură generală, prin stimularea dorinței de cunoaștere și informare.

Obiectivul principal pentru elevii claselor bilingve la finalizarea acestui curs este obținerea atestatului profesional de limba franceză și promovarea probei de bacalaureat la limba franceză cu mențiune bilingvă, precum și a probelor pentru obținerea certificatelor DELF/DALF. Astfel, în timpul anului școlar, prezentarea profesorului, intervențiile elevilor, expunerile, dezbaterile realizate în clasă le vor permite acestora alegerea unei teme de interes personal care să evoce o problemă specifică Franței, să elaboreze un dosar de civilizație franceză prezentat în cadrul probei de la sfârșitul clasei a XII-a. Acest dosar și prezentarea lui în fața juriului examinator trebuie să demonstreze că elevul este capabil să perceapă în profunzime un fapt de civilizație franceză, să-l problematizeze, să dialogheze și să-și susțină, argumentat, părerea personală.

Pornind de la lista competențelor generale și în acord cu Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi elaborat de Consiliul Europei, temele au fost selecționate în așa fel încât elevul să înțeleagă ansamblul fenomenelor sociale caracteristice Franței și francezilor, precum și deschiderea francofonă a acestei discipline.

COMPETENȚE GENERALE

1. Obținerea unor informații prin receptarea de mesaje orale, în scopul ameliorării competențelor disciplinare și lingvistice.
2. Producerea unor mesaje orale, în scopul emiterii unor reflecții asupra culturii proprii și asupra culturii „celuilalt”.
3. Redactarea unor mesaje scrise, în scopul emiterii unor reflecții asupra culturii proprii și asupra culturii „celuilalt”.
4. Medierea și transferul mesajelor orale în situații diferite de comunicare pe teme de civilizație franceză.

Valori și atitudini

- Dezvoltarea personalității elevilor;
- Stimularea și cultivarea simțului estetic;
- Conștientizarea contribuției aduse de cultura franceză la patrimoniul cultural universal;
- Raportarea critică la civilizația franceză, acceptarea diferențelor și manifestarea toleranței prin abordarea critică a stereotipurilor culturale;
- Dezvoltarea gândirii autonome, critice și reflexive prin receptarea unei varietăți de texte în limba franceză (argumentative, funcționale, informative, etc...);
- Stimularea interesului atât pentru valorile franceze de patrimoniu cât și pentru cele contemporane;
- Conștientizarea rolului limbii franceze ca mijloc de acces la patrimoniul culturii universale.

1. Obținerea unor informații prin receptarea de mesaje orale, în scopul ameliorării competențelor disciplinare și lingvistice

Competențe specifice	Forme de prezentare a conținuturilor
1.1 Înțelegerea globală și detaliată a unor texte neliterare care abordează aspecte ale civilizației contemporane.	Înregistrări în limba standard, la viteză normală, pe teme de civilizație contemporană.
1.2 Identificarea temelor, subtemelor dintr-un document autentic.	Interpretări pornind de la un titlu. Conversații, articole.
1.3 Identificarea poziției autorului față de tema abordată.	Elemente de lectură a imaginii.

2. Producerea unor mesaje orale, în scopul emiterii unor reflecții asupra culturii proprii și asupra culturii „celuilalt”

Competențe specifice	Forme de prezentare a conținuturilor
2.1 Relatarea conținutului unui articol, interviu cu sublinierea elementelor esențiale.	Tehnici de rezumat aplicate unor documente autentice.
2.2 Problematizare pornind de la o temă de documentare.	Documentare. Problematizări pe teme date.
2.3 Argumentarea unor opinii personale privind evenimente contemporane.	Structuri argumentative pro și contra anumitor fapte/realități. Elemente de lectură a imaginii.
2.4 Compararea unor evenimente în vederea analizării.	Analogii între situații similare.

3. Redactarea unor mesaje scrise, în scopul emiterii unor reflecții asupra culturii proprii și asupra culturii „celuilalt”

Competențe specifice	Forme de prezentare a conținuturilor
3.1 Relatarea în scris a conținutului unui articol, interviu cu sublinierea elementelor esențiale.	Tehnici de rezumat aplicate unor documente autentice.
3.2 Problematizare pornind de la o temă de documentare.	Documentare. Problematizări pe teme date. Articole/interviuri/chestionare.
3.3 Argumentarea unor opinii personale privind evenimente contemporane.	Structuri argumentative pro și contra anumitor fapte/realități.

4. Medierea și transferul mesajelor orale în situații diferite de comunicare pe teme de civilizație franceză

Competențe specifice	Forme de prezentare a conținuturilor
4.1 Expunerea propriilor opinii și susținerea lor cu argumente în conversații pe teme abordate.	Tipuri de interacțiuni: <u>Conversații</u> , la viteză normală, în diverse registre, privind teme de actualitate.
4.2 Exprimarea clară, fluentă și argumentată a propriilor opinii și puncte de vedere legate de subiectele abordate.	Contexte: <u>Schimburi de opinii:</u>
4.3 Solicitarea în mod adecvat a opiniilor interlocutorului și răspunsul adecvat la acestea.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ întâlniri formale și informale cu nativi francezi ▪ întâlniri profesionale, contacte profesionale informale, sarcini de lucru ▪ dialog cu examinatorul în cadrul susținerii probei în vederea obținerii certificatului de competențe lingvistice.
4.4 Verificarea înțelegerii și solicitarea / oferirea de clarificări / explicații când informația nu este clar înțeleasă, în conversații.	Schimburi de opinii:
4.5 Participarea la conversații folosind un limbaj adecvat la context și respectând convențiile folosite în conversație .	<ul style="list-style-type: none"> ▪ argumente pro și contra în susținerea unor idei / opinii personale ▪ ipoteze, predicții ▪ preferințe, evaluări de procese ▪ chestionare, interviuri

CONȚINUTURI RECOMANDATE

NOTE:

1. Pentru formarea și dezvoltarea competențelor și a valorilor și atitudinilor prevăzute în programă, se recomandă să fie utilizate conținuturile din listele de mai jos.
2. La alegerea temelor și textelor pe care se va lucra, se va avea în vedere corelarea lor cu sfera de interese și cu nevoile de comunicare ale elevilor în perioada școlară.

TEME

Se recomandă ca, în clasele a XI-a și a XII-a, activitățile de învățare să fie proiectate și realizate în contextul următoarelor **teme**:

Cls.	TEME	Conținuturi
la XI- ème	1. La France – fiche d'identité	La France sur la carte (relief, climat, paysages)
		Types de population
		Régions et départements
		Agglomérations urbaines
		Paris : histoire, quartiers, fonctions
		Performances économiques (puissance commerciale ; puissance agricole; industrie agroalimentaire ; milieu urbain/rural)
		Éléments nationaux spécifiques
	2. Les institutions du pouvoir (repères politiques)	Le pouvoir exécutif
		Le pouvoir législatif
		Le pouvoir juridique
		Le pouvoir administratif
		La régionalisation : les pouvoirs régionaux
		Les partis politiques; le rôle de la politique dans la vie des Français
	3. La Francophonie	Un peu d'histoire
		Objectifs généraux de l'O.I.F.
		L'O.I.F. et l'information des francophones
		Associations au service de la Francophonie
	4. La France et son habitat	Le choix de l'habitat et la mobilité résidentielle
		Équipement, mobilier et décoration
		La recherche du confort et de l'intimité dans l'espace privé
	5. Le monde du travail	L'organisation du travail : les secteurs (primaire, secondaire, tertiaire)
		Transformation au niveau de la population active
	6. L'argent	Revenus et impôts
		De la monnaie nationale à la monnaie européenne unique
	7. Les loisirs	Les loisirs comme mode de vie
		Les vacances scolaires
		Formes et types de tourisme
	8. Les fêtes de l'année	Fêtes religieuses
Fêtes laïques		

Cls.	TEME	Conținuturi
la XII- ème	1. Les transports	Moyens de transports
		Types de transports
	2. Le développement culturel (I) (repères culturels)	La montée de l'audiovisuel; la télévision
		L'informatique et la communication
		Les grands courants classiques : Renaissance; classicisme; romantisme; symbolisme; avant-garde; existentialisme
		La radio
		Le cinéma
		La culture vivante ; la musique
	3. Le développement culturel (II)	Les médias: la lecture (presse, livres)

	4. L'enseignement	La structure et les origines de l'enseignement
		L'état actuel de l'enseignement
		L'école française, théâtre de la violence ?
	5. La religion	Le Catholicisme
		L'Islam
		Le Judaïsme
	6. La mode actuelle en France	Créations / créateurs
		Les jeunes Français et la mode
		La mode comme industrie
		Les nouvelles perspectives de la mode française
	7. La cuisine française/ La gastronomie	Habitudes, Tendances, Conflits
		La Corse
Le Nord		
L'Alsace		
La Provence		
La Bourgogne L'Aquitaine		
8. La santé en France	La durée de vie/les maladies qui affectent les Français/les dépenses de santé	
	Les soins médicaux/la Sécurité sociale pour tous	

SUGESTII METODOLOGICE

Prezenta programă este un instrument de lucru – orientativ – care se adresează profesorilor care predau *Elemente de cultură și civilizație franceză* la clasele bilingve.

Sugestiile metodologice au în vedere deplasarea de accent de la conținuturile programei pe competențe. De aceea, accentuăm faptul că tematica este orientativă, ea putând fi adaptată, completată în conformitate cu schimbările survenite în societatea franceză contemporană. De asemenea, profesorul de civilizație are posibilitatea de a modifica numărul de ore acordat fiecărei teme în funcție de interesul arătat de elevi sau de documentele-suport pe care reușește să le aducă în desfășurarea orei.

Unitățile de conținut sunt prezentate într-o ordine care nu este nici ea obligatorie – interesul elevilor sau evenimentele din Franța permițând o restructurare sau modificare a acestei ordini (de exemplu: un an electoral francez poate aduce în atenția grupului țintă tema “Aux urnes, citoyens” sau cea despre partide etc).

Ceea ce este important de reținut este că ora de *Elemente de cultură și civilizație franceză* nu poate fi concepută ca simplă predare-învățare pe baza unor cursuri magistrale, susținute de la catedră, de către propunător. Activitatea la clasă are la bază documente autentice, suporturi iconice (grafice, statistici, desene, caricaturi), suport audio-video și, în general, orice suport multimedia sau articole de presă a căror vechime însă nu trebuie să fie depășită de evenimentele actuale din societatea franceză. Dacă, de exemplu, pentru capitolul “învățământ” dezbateră poate începe cu un suport grafic care să prezinte structura învățământului francez – conținuturile pot fi completate prin informații culese de elevi și prezentate prin scurte expozeuri pregătite anticipat (din “Francoscopie”, internet, jurnale televizate franceze) – tematica putând fi continuată prin studiu de caz (articole despre discriminare sau violența în ZEP-uri), dezbateri care vor contribui la pregătirea elevului pentru proba orală de limba franceză a examenului de bacalaureat cu mențiune bilingvă. Recomandăm și folosirea CD-urilor din “Le Français dans le monde” cu transcriere în paginile publicate, care permit profesorului două exploatare: în faza de transmitere de informații, atitudini despre o tematică, eveniment dar și în etapa de evaluare prin elaborarea unor fișe de tip-grilă.

În semestrul II al clasei a XI-a, elevii vor fi solicitați să realizeze un mini-dosar de civilizație în vederea pregătirii atestatului din clasa a XII-a, cu susținere-dezbateri, simulare a viitorului examen. La sfârșitul clasei a XII-a, din luna martie se recomandă susținerea orală a unor capitole din atestat și simularea celui “entretien avec le jury”, atât de important în examenele de franceză, dar și în viitoarele situații de comunicare.

Componenta “limbă”, corectitudinea lingvistică – importantă pentru un vorbitor bilingv – nu trebuie să oprească expozeul, dezbateră. De aceea, se recomandă ca tehnica de corectare greșelilor să fie aplicată corespunzător, oprirea elevului fiind necesară doar atunci când erorile lui de limbă afectează grav mesajul.

Deoarece nu există un manual tradițional de *Elemente de cultură și civilizație franceză* – și nici nu este recomandabilă existența lui, având în vedere schimbările rapide la nivel social - recomandăm ca fiecare

profesor să-și întocmească un dosar cu documentele pentru temele alese (multiplicate – textul suport sau grila de evaluare, aparatura necesară pentru documentele audio-video), documente pe baza cărora se va desfășura activitatea la clasă. În cazul documentelor audio-video, demersul coincide pentru prima etapă cu cel de la ora de limba franceză: pregătirea audiției/vizionării, comunicarea cerinței pentru prima/ a II-a/ a III-a vizionare/audiție – urmată obligatoriu de dezbateri, exploatare. Profesorul poate alege momentul în care să aducă explicații lexicale (înainte, în timpul, după vizionare/audiție) în funcție de nivelul clasei – dar nu este obligatorie o înțelegere totală a documentului. Decelarea problematicii și paralela între sistemul francez și cel român sunt etape obligatorii.

În ceea ce privește demersul metodologic, în cazul unui suport-scris, se recomandă înțelegerea globală a documentului cu reperarea elementelor caracteristice: titlu, inter-titlu, paragrafe, idei principale, secundare, conectori, tip de text. Exerciții de tipul “compte-rendu” sau “résumé” pot fi propuse elevilor, fără însă a absolutiza aceste procedee pentru că scopul principal al unui text este declanșarea dezbaterii. Punctul de vedere argumentat, expunerea pe temă dată sau acel “monologue suivi” nu trebuie neglijate în demersul didactic, iar în clasa a XII-a, în funcție de nivelul clasei, poate fi introdusă “sinteza” documentelor chiar ca muncă diferențiată pentru elevii care pregătesc un examen DALF – C1.

Cum această disciplină are avantajul dar și dificultatea unei materii vii, în continuă schimbare (unele date, documente pot fi perimate în 6-12 luni), propunem implicarea elevilor în căutarea de date/documente și în timpul altor activități, nu doar în timpul celor specifice disciplinei; colaborarea și elaborarea temelor cu ajutorul lectorului/stagiarului FLE (dacă există) / partenerilor francofoni este de asemenea profitabilă. De exemplu, în timpul schimburilor școlare, în contactele cu nativi francofoni, elevii pot realiza anchete, sondaje de opinie, statistici, interviuri, fotografii care pot fi ulterior folosite ca suport-declanșator pentru dezbateri. Activitățile ludice au și ele un rol important în timpul orelor de civilizație.

Această disciplină este solicitantă atât pentru profesor (timpul de pregătire depășește cu mult pe cel al activității în sine), cât și pentru elev, dar deosebit de atractivă, atât prin noutatea informațiilor, cât și a demersului didactic, dezbaterile, comparațiile elevilor stârnind în general interesul clasei. Acesta poate crește prin implicarea elevilor în elaborarea unor portofolii multimedia (de exemplu CD-uri despre instituții europene, franceze, partide, sistemul juridic, înregistrări, interviuri până la scurte filme-anchetă, destul de ușor de realizat în zilele noastre).

Demersul didactic și evaluarea vor ține cont în mare măsură de acest aspect formativ de căutare a informației, de capacitatea de elaborare a suportului didactic, de capacitatea de analiză a fenomenului și de ușurința de a depista/discuta problematica tematicii/documentelor.

Activități de învățare

- Extragerea esențialului din texte de civilizație cu un conținut bogat în idei
- Selectarea de informații din fragmente ale unor texte mai ample, extrase din antologii de civilizație franceză în scopul utilizării lor ulterioare
- Extragerea unor informații din pliante, broșuri, reviste, inclusiv Internet
- Realizarea de dosare tematice;
- Formularea de idei, opinii pe teme culturale (rap, integrare socială, turism) în cadrul unor dezbateri în grup
- Redactarea unor texte scurte pe teme derivate din domeniul culturii și civilizației franceze
- Activități de lectură, de descifrare a unui text, de grupare a cuvintelor pe arii și câmpuri semantice, reperarea articulatorilor / conectorilor logici
- Descrierea unei imagini (portret, publicitate, caricatură din presa franceză...)
- Studiarea unor texte funcționale (rețete culinare, instrucțiuni de folosire, prospecte, ghiduri de utilizare, etc.)
- Producerea unor texte funcționale, descrierea unor operații, a unor texte argumentative
- Lectura de grafice, hărți, procente și comentarea lor
- Lectura spotului publicitar, comentarea sloganului publicitar
- Exerciții de înțelegere orală (cântece, înregistrări sonore...)
- Exerciții de reformulare, reducere de paragraf, de argumentare folosind conectorii logici și articulatorii
- Exerciții de exploatare lexicală („jouez avec les mots”)
- Jocuri de rol
- Realizarea de postere, hărți, desene, afișe, fișe de identitate (a unor regiuni, personalități, scriitori, etc.)
- Scriere creativă (afișe, referate, compuneri, eseuri, etc.)
- Exerciții de creativitate orală.

Modalități de evaluare

Evaluarea cunoștințelor de civilizație franceză se va realiza prin:

1. elaborarea și prezentarea de portofolii legate de teme de civilizație franceză;
2. oferirea de răspunsuri pertinente la chestionare care verifică înțelegerea unor texte pe teme de cultură/civilizație franceză;
3. redactarea de texte diverse pe teme de civilizație;
4. exprimarea unui punct de vedere personal legat de o temă de civilizație franceză și susținerea acestuia în cadrul unui dialog;
5. prezentarea unei opinii personale pornind de la un document declanșator legat de civilizația franceză și argumentarea acestei opinii;
6. participarea la un dialog/schimb de informații/interviu.

TEHNICI DE REDACTARE

1. "Compte-rendu", rezumat al unui document pe o temă dată.
2. Eseu structurat pe o temă dată.
3. Expunere pe baza de documentație.
4. Sinteză.

PROBE DE EXAMEN

1. Eseu structurat – capacitatea vizată: să exprime păreri personale în legătură cu o temă.
2. Proiectul – capacitatea vizată: să întreprindă o cercetare/investigație și să elaboreze proiectul propriu-zis.
3. Evaluarea și certificarea performanțelor de către organisme naționale și internaționale – diplome DELF/DALF.

Bibliografie

1. *Ghidul de evaluare pentru limba franceză*, M.E.N., Bucuresti, 1999
2. *Evaluarea curentă și examenele*, SNEE, Pro Gnosis, Bucuresti, 2000
3. Monnerie, Annie, *La France aux cent visages*, Hatier, Paris, 1999
4. Mermet, Gérard, *Francoscopie, Pour comprendre les Français*, Larousse, 2004
5. Boiron, Michel, *Génération française*, 3, CAVILAM, Vichy (CD)
6. Înregistrări TV5 (VIFAX)
7. Bonato, Lucia, *À l'heure actuelle, dossiers de civilisation française* et CD, cideb, Genova, 2000.
8. *Le Nouveau Sans Frontières 4*, méthode de français.
9. Revues: *Ecoute, Le Français dans le Monde, Okapi, Bucarest Matin...*
10. *Se préparer à l'oral du DALF, entraînement au B2*, Institut français de Bucarest, 2001
11. *Génération française 03,05, Bloom* (compilations de chansons françaises) CD
12. sites internet : <http://www.cortland.edu/flteach/civ/>
13. Steele, Ross, *Civilisation progressive du français avec 400 activités*, Clé international, 2004.
14. Mauchamp, Nelly, *Les Français, mentalités et comportements*, Clé international, 2005.
15. Mauchamp. Nelly, *La France d'aujourd'hui*, Clé international.